

Jolanta Karbowniczek

Projektowanie scenariuszy zajęć zintegrowanych w klasach I–III

Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 1, 41-62

2007

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

dr hab. prof. AJD Jolanta Karbowiczek
Instytut Edukacji Przedszkolnej i Szkolnej
Akademii im. J. Długosza w Częstochowie

PROJEKTOWANIE SCENARIUSZY ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH W KLASACH I–III

W pracy pedagogicznej nauczyciela bardzo ważne miejsce zajmują scenariusze zajęć zintegrowanych, na temat projektowania których chciałabym wyrazić własne refleksje, sugestie i propozycje.

A. CZYM JEST SCENARIUSZ ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH?

Jest on pewnym swoistym twórczym pomysłem nauczyciela. Dotyczy przebiegu pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi, stanowi rozwinięcie i konkretyzację planu edukacyjnego zajęć w klasach I–III. Autorom wielu projektów scenariuszy, nauczycielom praktykom chodzi o to, aby znaleźć taką formę zapisu, która oddaje obraz pracy edukacyjnej z dziećmi w ciągu jednego dnia z różnych obszarów edukacyjnych, tj. edukacji polonistycznej, matematycznej, środowiskowej, plastycznej i innych.

Projektowanie scenariuszy zajęć zintegrowanych pod względem merytoryczno-rzeczowym bywa bardzo zróżnicowane. Zależy to głównie od doświadczenia nauczyciela, jego wiedzy metodycznej, kompetencji i przygotowania do zajęć. Projekty scenariuszy zajęć powinny służyć nauczycielom w ich celowych i zamierzonych działaniach edukacyjnych. Wśród 123 programów zintegrowanych z ciekawą i przyciągającą obudową dydaktyczną (m.in. przewodniki metodyczne) można zaobserwować wielość propozycji modelowania scenariuszy przez nauczycieli, np.: w formie pytań nauczyciela i przypuszczalnych odpowiedzi uczniów, w formie zaplanowanych zadań nauczyciela wynikających z nich czynności uczniów oraz w formie punktowego opisu działań nauczyciela i uczniów.

Często bywa tak, że w miarę zdobywania własnych doświadczeń i gromadzenia własnych refleksji nauczyciel podejmuje próby odstępowania od modelowych wskazań typowo metodycznych i modyfikuje scenariusz na „własną rękę” bez zachowania odpowiedniej jego struktury.

B. BUDOWA SCENARIUSZA ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH W KLASACH I–III

Przykład I

(E. Misiorna)

I CZĘŚĆ

1. Temat bloku
2. Temat dnia
3. Cele ogólne

Cele operacyjne: Uczeń:

- potrafi
- zrozumie
- wypowie się

- wykonuje
- rozwiąże
- zapamięta

Metody pracy: aktywizujące – twórcze, ogłądowe, słowne, klasyczna metoda problemowa.

Formy pracy: indywidualna, grupowa, zbiorowa.

Środki dydaktyczne.

Zapis tematu do dziennika.

II CZĘŚĆ – Przebieg zajęć zintegrowanych

Cele operacyjne	Środki dydaktyczne	Zadania dla uczniów	Czynności uczniów	Obszar edukacji

W przebiegu zajęć uwzględniamy również:

1. Podsumowanie zajęć: najlepiej w postaci konkretnych pytań problemowych, skierowanych do uczniów.
2. Ocenę aktywności uczniów na zajęciach.
3. Zadanie pracy domowej.

Scenariusz zajęć zintegrowanych w klasie II

Temat bloku: Otrzymujemy i dajemy prezenty.

Temat dnia: Oczekujemy na prezenty od św. Mikołaja.

Cele ogólne:

- rozwijanie umiejętności wypowiedzania się w dłuższej formie na określony temat,
- wyrabianie umiejętności czytania z odpowiednią intonacją,
- kształtowanie umiejętności pisania listów,
- wyrabianie umiejętności pisania adresów, utrwalanie zasad pisowni wielkich liter i skrótów w listach,
- wyrabianie umiejętności mnożenia w zakresie 30,
- kształtowanie u dzieci pomysłowości i wyobraźni przez samodzielne wykonanie postaci św. Mikołaja,
- kształtowanie umiejętności zgodnej i bezpiecznej zabawy w grupie.

Cele szczegółowe:

Uczeń:

- wypowiada się na temat usłyszanego opowiadania, treści wiersza, ilustracji oraz własnych przeżyć,
- potrafi samodzielnie napisać list,
- pisze wielką literą zwroty grzecznościowe w liście,
- wie, jakie skróty można stosować podczas pisania listów oraz adresów,
- umie zaadresować kopertę,
- wie, kto to jest adresat i nadawca,
- czyta płynnie z odpowiednią intonacją wiersze,

- potrafi dokonać analizy wiersza przy pomocy pytań nauczyciela,
- potrafi za pomocą mimiki i gestów przedstawić daną sytuację,
- rozumie pojęcie: liczby jedno- i dwucyfrowej,
- uzupełnia tabelki funkcyjne,
- sprawnie posługuje się nożyczkami,
- potrafi samodzielnie rozwiązać zagadkę,
- potrafi zaśpiewać piosenkę i wystukać jej rytm.

Metody pracy:

- aktywizująco-twórcze,
- oglądowe – (pokaz, obserwacja),
- słowne – (rozmowa, praca z tekstem).

Formy pracy:

- indywidualna-jednolita
- zbiorowa,
- grupowa.

Środki dydaktyczne:

- list od św. Mikołaja, globus, Mikołaje z papieru jako liczmany, koperty, znaczki, pacynka – Mikołaj,
- nożyczki, klej, tuba po papierze toaletowym, włóczka, resztki materiałów, papier kolorowy, wata, wiersz „Przyjedź do nas Mikołaju”, ilustracje, karty pracy.

Zapis do dziennika:

Wielozdaniowe wypowiedzi uczniów inspirowane opowiadaniem nauczyciela „Prezenty, upominki, podarki” oraz ilustracją i własnymi przeżyciami. Czytanie wiersza „Przyjedź do nas Mikołaju” z odpowiednią intonacją. Ciche i głośne czytanie listu od św. Mikołaja, pisanie odpowiedzi na list. Adresowanie kopert. Stosowanie wielkiej litery i skrótów przy pisaniu listów. Mnożenie w zakresie 30 – uzupełnianie tabelek funkcyjnych. Wykonanie postaci Mikołaja według własnych pomysłów z tekturki po papierze toaletowym oraz papieru kolorowego, resztek materiałów, włóczek i waty. Śpiewanie piosenki „Przyjedź do nas Mikołaju”. Zabawa ruchowa w grupach pt.: „Mikołaje”.

PRZEBIEG ZAJĘĆ				
Cele operacyjne	Warunki pobudzające ucznia do aktywności	Zadania dla uczniów	Czynności uczniów	Edukacja
1	2	3	4	5
Uczeń: wypowiada się na temat zwyczajów obdarowywania się prezentami oraz oczekiwania na prezenty od św. Mikołaja.	Opowiadanie nauczyciela pt.: „Prezenty, podarki, upominki”, ilustracja przedstawiająca wędrującego z prezentami św. Mikołaja.	Ułożą spójną wypowiedź o tym, kiedy, w jaki sposób i kogo obdarowuje św. Mikołaj.	Uczniowie: wypowiadają się pełnymi zdaniami na temat: podarunków od św. Mikołaja, swoich marzeń z tym związanych oraz sposobu obdarowywania przez św. Mikołaja dzieci.	edukacja polonistyczna

1	2	3	4	5
Czyta z odpowiednią intonacją wiersz pt.: „Przyjeżdż do nas Mikołaju”.	Wiersz pt.: „Przyjeżdż do nas Mikołaju” (dla każdego dziecka na lawce).	Głośno i pięknie odczytują wiersz pt.: „Przyjeżdż do nas Mikołaju”.	Odczytują głośno wiersz, zwracając uwagę na znaki interpunkcyjne oraz odpowiednią dykcję.	edukacja polonistyczna
Dokonuje wspólnej analizy treści utworu. Potrafi samodzielnie rozwiązać zagadkę.	Pytania pomocnicze ze strony nauczyciela. Karta pracy nr 1.	Określą do kogo skierowany jest ten wiersz i o co poeta prosi św. Mikołaja. Rozwiążą zagadkę i odgadną rozwiązanie.	Ustalają, że wiersz skierowany jest do św. Mikołaja, autorka prosi go o prezenty i radość dla wszystkich dzieci. Cicho czytają treść zagadki, a następnie rysują rozwiązanie.	edukacja polonistyczna edukacja plastyczna
Posiada umiejętność mnożenia w zakresie 30 oraz porządkowania liczb w kolejności malejącej, a także odczytywania zdania z rozsypanki sylabowej.	Karta pracy nr 2.	Obliczą i pokolorują według wzoru Mikołaja a następnie uporządkują iloczyny w kolejności malejącej i wpiszą w tabelkę odpowiednie sylaby oraz odczytają hasło.	Obliczają iloczyny zapisane w zarysie postaci Mikołaja, malują Mikołaja zgodnie z wzorem, a następnie porządkują iloczyny w kolejności malejącej, wpisują do tabelki sylaby zgodnie z przyporządkowanymi im iloczynami i odczytują hasło.	edukacja matematyczna edukacja plastyczna
Potrafi uważnie wysłuchać listu od św. Mikołaja i wypowiedzieć się na temat jego treści.	Mikołaj – pacynka oraz list od św. Mikołaja.	Wysłuchają listu oraz zwrócą uwagę na jego treść i kto jest nadawcą.	Sluchają listu, który nauczyciel wyciągnął z ręki Mikołaja – pacynki i głośno go odczytuje. Uczniowie wypowiadają się na temat jego treści oraz podejmują decyzję o napisaniu własnego listu do św. Mikołaja.	edukacja polonistyczna
Potrafi za pomocą ruchu, gestów i mimiki przedstawić wymarzony prezent od św. Mikołaja.		Przedstawia za pomocą ruchu, gestu i mimiki swój wymarzony prezent tak, aby jego koledzy mogli odgadnąć jaki to prezent.	Jeden uczeń przedstawia za pomocą gestów ruchu i mimiki swój wymarzony prezent, a pozostali uczniowie odgadują co to za rzecz, zadając pomocnicze pytania typu: Czy to jest z papieru? itp.	edukacja motoryczno-ruchowa

1	2	3	4	5
Potrafi napisać list, stosując wielkie litery i zwroty grzecznościowe.	List od św. Mikołaja.	Napiszą list do św. Mikołaja zawierający marzenia dzieci, prośbę o prezenty a także pozdrowienia dla Mikołaja.	Indywidualnie piszą list, po uprzednim cichym przeczytaniu listu od św. Mikołaja. W liście starają się wyrazić swoje marzenia, prośby o prezenty a także wdzięczność dla Niego. Pisząc, zwracają uwagę na zwroty grzecznościowe a także na odpowiednie rozmieszczenie tekstu listu.	edukacja polonistyczna
Potrafi napisać adres nadawcy i odbiorcy, stosując skróty przy adresie.	Karta pracy nr 3.	Napiszą na wzorze koperty adres odbiorcy oraz adres nadawcy, stosując odpowiednie skróty.	Na przygotowanym wzorze koperty piszą adres św. Mikołaja oraz adres własny.	edukacja polonistyczna
Potrafi pokazać na globusie Finlandię – miejsce zamieszkania św. Mikołaja.	Globus.	Odszukają na globusie krąg polarny a następnie Finlandię.	Indywidualnie wskazują na globusie krąg polarny oraz Finlandię.	
Zgodnie i bezpiecznie potrafi bawić się w grupie.	Skakanki, szarfy.	Sluchają polecenia nauczyciela i bezpiecznie je wykonują.	Wyścigi w parach zaprzęgów reniferów wraz z Mikołajami. Jedno dziecko jest Mikołajem a drugie reniferem. Wyścigi odbywają się między parami, które połączone są skakankami. Wygrywa para, która pierwsza dobiegnie do pudełka prezentu i poloży je w przygotowanej szarfie.	edukacja motoryczno-ruchowa
Rozumie na czym polega iloczyn dwóch liczb.	Karta pracy nr 4.	Ustawiają Mikołaje liczmany w odpowiednich paskach zgodnie z działaniami.	Ustawiają w przygotowanych paskach liczmany, zgodnie z zapisanym obok działaniem.	edukacja matematyczna
Potrafi wykonać Mikołaja z przygotowanego materiału według własnego pomysłu	Tekturka z papieru toaletowego, papier kolorowy, resztki włóczek i materiałów, wata.	Wykonują postać św. Mikołaja z przygotowanych materiałów według własnego pomysłu.	Wykonują postać Mikołaja, oklejając tekturkę po papierze różnymi materiałami według swojego pomysłu.	edukacja techniczna

1	2	3	4	5
Mnoży w zakresie 30.	Karta pracy nr 5.	Uzupełniają tabelki funkcyjne.	Uzupełniają różne tabelki funkcyjne zgodnie z poleceniami.	edukacja matematyczna
Zna słowa i melodię piosenki.	Taśma z nagraniem piosenki „Przyjeźdź do mnie Mikołaju”.	Wspólnie zaśpiewają piosenkę jako utrwalenie utworu.	Śpiewają piosenkę i wystukują jej rytm.	edukacja muzyczna

Podsumowanie zajęć:

(Dzieci siedzą w kręgu na dywanie, na środku znajduje się Mikołaj – pacynka z listem.)

Nauczyciel zadaje dzieciom następujące pytania:

1. W jaki sposób możecie poinformować św. Mikołaja o swoich marzeniach, aby informacja do niego dotarła?
2. O czym musicie pamiętać pisząc list, aby Mikołaj nie poczuł się urażony?
3. Czy potrafisz w inny sposób przedstawić działanie mnożenia, posiadając tę samą liczbę liczmanów – Mikołajów?

Ocena aktywności uczniów:

W trakcie zajęć aktywni uczniowie otrzymali papierowe Mikołajki, nauczyciel dokonywał również oceny ustnej.

KARTA PRACY NR 1

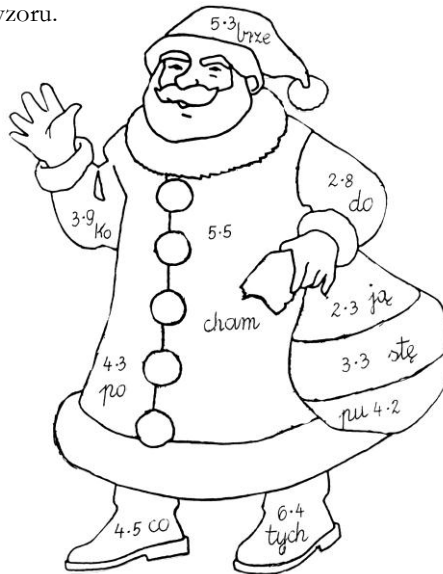
Przeczytaj zagadkę, a rozwiązanie narysuj.

Zagadka: Co to za święty, który nocą zostawia prezenty.

KARTA PRACY NR 2

1. Oblicz i pokoloruj według wzoru.

- kolor czerwony
- wyniki dwucyfrowe
- kolor żółty
- wyniki jednocyfrowe

2. Ułóż iloczyny z ćwiczenia 1 od największego do najmniejszego i wpisz wraz z sylabami do tabelki zgodnie z wzorem. Odczytaj hasło.

27									
KO									

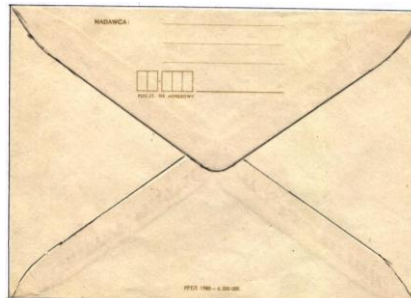

KARTA PRACY NR 3

Adresat

Nadawca

KARTA PRACY NR 4

Ustaw Mikołaje w paskach zgodnie z działaniami.

$2 \cdot 5 = \square$

Uwaga:
Każde dziecko
ma na ławce w kopercie
Mikołaje – liczmany.

$3 \cdot 6 = \square$

KARTA PRACY NR 5

Uzupełnij poniższe tabelki.

5	6	2	4	3	8	7

5	
	8
6	
	18
7	
	20

Załącznik nr 1

Opowiadanie nauczyciela "Podarki, prezenty, upominki".

Za oknem zimowa pogoda. Śnieg srebrzy się na dachach domów, na gałęziach drzew. W oddali słychać głos dzwonek; delikatny dźwięk unoszący się wśród wirujących płatków śniegu. Skąd ta muzyka? To sanie św. Mikołaja ciągnięte przez cztery renifery rozbrzmiewają wśród ciszy nocnej. Święty biskup wiezie na swoich saniach prezenty dla wszystkich dzieci na świecie. Każdy dzisiaj coś dostanie. Mikołaj kocha wszystkich ludzi a zwłaszcza dzieci.

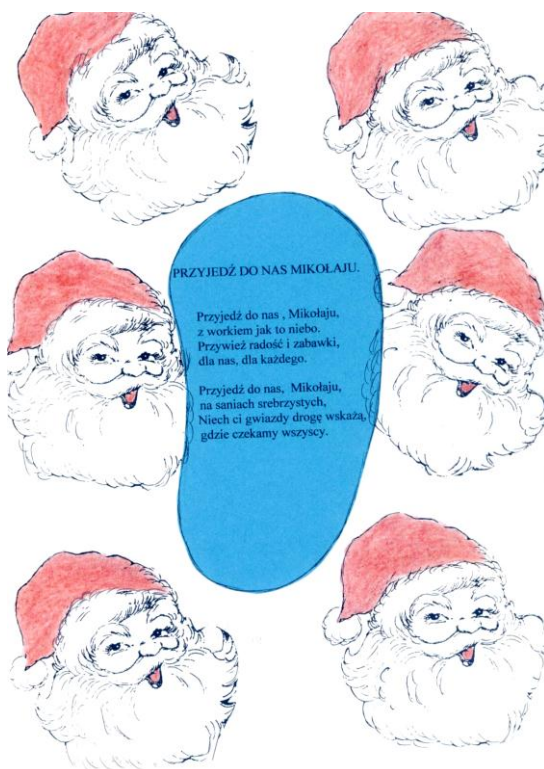
Dlatego w tym dniu nie powinno być smutnych dzieci, ponieważ dobry święty niesie radość i prezenty. Mikołaj pracuje już od dnia swoich imienin, tak aby wszyscy kiedy otworzą rano oczy po przebudzeniu mogli odnaleźć swoje wymarzone prezenty pod poduszką, w skarpecie lub w innym miejscu. Mikołaj stara się pamiętać o każdym-uśmiechnij się i pomyśl o swoim wymarzonem prezencie. Mikołaj pracuje cały rok bo długo przed dniem obdarowywania prezentami napływają do niego listy od dzieci z całego świata.

Załącznik nr 2

Załącznik nr 3

Załącznik nr 4

Opracowały:

Barbara Gargaś, Dorota Jurkiewicz, Zofia Sikora, Renata Kukulska, Grażyna Kuźniar,
Bożena Urbaniak, Józefa Kular, Wioletta Matusik, Anna Wójcik, Halina Kluczyńska

Przykład II

(M. Selke, E. Purzycka [w:] *Integracyjny rozkład materiału nauczania dla klasy I*; Gdańsk 1999)

1. Ośrodek tematyczny.
2. Tematy dzienne.
3. Temat dnia.
4. Zakładane osiągnięcia uczniów, zagadnienia do realizacji.
5. Metody pracy.
6. Formy pracy.
7. Pomoce naukowe.
8. Strategie uczenia się:
  - E – uczenie się przez przeżywanie
  - O – uczenie się przez działanie
  - A – uczenie się przez przyswajanie
  - P – uczenie się przez odkrywanie
9. Przebieg zajęć zintegrowanych.

Scenariusz zajęć zintegrowanych w klasie I

Ośrodek tematyczny: Żegnamy zimę, witamy wiosnę.

Tematy dzienne:

1. Ludowa tradycja żegnania zimy.
2. Witaj, wiosno, w naszej szkole.
3. Wiosenne porządki w przyrodzie.
4. Wiosenne porządki w domu.
5. Rośliny chronione.

Temat dnia: Witaj, wiosno w naszej szkole.

Opracowały: Maria Selke, Elżbieta Purzycka.

Zakładanie osiągnięcia uczniów	Zagadnienia do realizacji
<p>Uczeń potrafi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić nastrój słuchanego utworu muzycznego; • zilustrować własne uczucia za pomocą mimiki, ruchu i odpowiednio wybranej barwy; • wypowiadać się na zadany temat w oparciu o własne przeżycia, ilustracje, wysłuchany utwór muzyczny i treść wiersza; • porównać odczucia, jakie wywarł na nim wiersz, utwór muzyczny z własnymi doświadczeniami; • prezentować przygotowane przez siebie dodatkowe informacje na zadany temat; • wyjaśnić zasadę pisowni dotyczącą użycia wielkiej litery w nazwy ciał niebieskich; • udzielić odpowiedzi na postawione pytania; • porządkować liczby w kolejności rosnącej;	<ul style="list-style-type: none"> • słuchanie utworu muzycznego <i>Wiosna</i>, A. Vivaldiego. • wejście w dowolnie wybraną rolę związaną tematycznie z wiosną. • swobodne wypowiedzi uczniów na temat wrażeń doznanych podczas słuchania wiersza i utworu muzycznego. • umiejętność prezentowania własnych zainteresowań. • pogłębianie rozumienia stosowania pisowni wyrazów wielką literą.

<ul style="list-style-type: none"> rozwiązać rebus, ułożyć hasło z wybieranki obrazkowo-wyrazowej; dokonać wyboru materiału potrzebnego do wykonania pracy plastycznej, podporządkować element do wzoru; zaprojektować suknię Pani Wiosny; zachować bezpieczeństwo w czasie pracy. 	<ul style="list-style-type: none"> wykonanie elementów potrzebnych do ozdobienia sukni Pani Wiosny (<i>wiosenne kwiaty, ptaki, motyle</i>). ozdabianie sukni Pani Wiosny.
--	---

Metody pracy: pogadanka, pokaz, ćwiczenia praktyczne.

Formy pracy: zbiorowa, indywidualna zróżnicowana, grupowa.

Pomoce: kasetą z nagraniem utworu *Wiosna*, A. Vivaldiego, projekt sukni Pani Wiosny, ilustracje o tematyce wiosennej, szablony wiosennych kwiatów, ptaków, motyli, książki: *Ziemia, morze i niebo*, *Budowa wszechświata*, *Planeta Ziemia*.

Strategie uczenia się:

E – uczenie przez przeżywanie,

O – uczenie przez działanie,

A – uczenie przez przyswajanie,

P – uczenie przez odkrywanie.

Lp.	Przebieg zajęć	Czas trwania (w) min	Integracja edukacji	Strategia uczenia się
1.	Czynności organizacyjne.	5		
2.	Słuchanie utworu <i>Wiosna</i> , A. Vivaldiego (podczas słuchania uczniowie wyrażają nastroj mimiką twarzy, ruchem).	10	muzyczno-ruchowa	E
3.	Rozmowa o uczuciach, jakich dzieci doznawały, słuchając muzyki. Określenie nastroju i barw, z jakimi on się kojarzy.	10	polonistyczna	A+E
4.	Pokolorowanie koła wybraną przez siebie barwą.	5	estetyczno-manualna	O
5.	Odczytanie wiersza pt. <i>Kosmonauta</i> przez dobrze czytającego ucznia.	5	polonistyczna	A+E
6.	Porównanie odczuć, jakie wywarł na uczniach wiersz, utwór muzyczny, ilustracje z własnymi doświadczeniami.	10	polonistyczno-estetyczna	E
7.	Prezentacja zeszytów obserwacji i wydawnictw albumowych np. <i>Planeta Ziemia</i> .	10	środowiskowa	A+P
8.	Zwrócenie uwagi na użycie wielkiej litery w pisowni ciał niebieskich.	15	polonistyczna	A

9.	Uzupełnianie ćwiczeń. Wycinanie kwiatów, ptaków, motyli. Dekorowanie sukni Pani Wiosny.	25	estetyczno-manualna	O
10.	Omówienie i ocena prac.	5		O+E

Przykład III

(*Badam i opisuję. Kształcenie zintegrowane w klasie I. Przewodnik metodyczny* pod red. G. Trelińskiego)

Lp.	Przebieg zajęć	Czas trwania	Integracja edukacji	Strategia uczenia się

Struktura scenariuszy zajęć zintegrowanych w opracowaniu zespołu pod red. G. Trelińskiego pomaga nauczycielowi myśleć o postulowanych w programie osiągnięciach ucznia i dostosować je do jego aktualnych możliwości, rozpoznawać i śledzić jego rozwój. Całość tworzy układ bloków (ośrodków) tematycznych, z których każdy składa się z serii kilku wzajemnie powiązanych scenariuszy opisujących sposób organizowania aktywności dziecka. Zabiegi nauczyciela są ukierunkowane na realizację wymienionych na początku bloku zamierzeń edukacyjnych, zaś zajęcia sytuacyjno-zabawowe danego dnia podporządkowane jednej idei przewodniej, zawierają:

- Czynności uczniów.
- Opis pomocy dydaktycznych.
- Opis osiągnięć dziecka.

W scenariuszach autorzy proponują następującą strukturę dnia aktywności: rozgrzewka, ciąg sytuacji dydaktycznych i wyciszenie.

Scenariusz zajęć zintegrowanych w klasie I Jestem uczniem

Zamierzenia edukacyjne:

- Bezpieczne wprowadzenie dziecka w atmosferę szkoły, przez tworzenie klimatu zaufania – nie jestem sam – sprzyjającego poznawaniu się; uświadomienie, że razem tworzymy klasę, a sala jest miejscem wspólnej nauki, zabawy i pracy.
- Praktyczne poznanie sali szkolnej, szkoły i terenu wokół niej.
- Wdrażanie do szacunku dla innych osób i przestrzegania zasad właściwego zachowywania się.
- Przyzwyczajenie do działań na rzecz higieny (związane z pobytem w szkole).
- Umiejętne formowanie materiałów papierniczych.

Czynności ucznia	Pomoce	Osiągnięcia
Zabawy prowadzące do wzajemnego poznawania się dzieci, np.: <ul style="list-style-type: none"> • wypowiadamy swoje imiona, • przedstawiamy się, śpiewając swoje imiona, • witamy się przez podanie ręki. 		Dziecko: <ul style="list-style-type: none"> oswaja się z nową sytuacją i z kolegami,

<p>Rozmawiamy na temat ilustracji ze s. 3. Wykonujemy ćwiczenia z nią związane. Określamy położenie osób i przedmiotów.</p> <p>Przerwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • poznajemy drogę do toalety, • higiena – kolejne czynności. <p>Wybieramy miejsce w ławce i poznajemy sąsiadów:</p> <ul style="list-style-type: none"> • określamy ich imiona oraz posługujemy się zwrotami: <i>przed, za, obok, przy, z prawej</i> itd. <p>Wykonujemy znak plastyczny (wg pomysłu dziecka) do ozdobienia zeszytów lub tworzymy dekoracyjny ornament na gotowej wizytówce swojej klasy.</p> <p>Przygotowujemy się do przerwy – ustalamy: Co robimy na przerwie?</p> <p>Przerwa:</p> <ul style="list-style-type: none"> • korzystanie z WC, mycie rąk, • śniadanie; wypowiedzi dzieci na temat kulturalnego i higienicznego jedzenia, • mycie rąk, rozmawiamy: Dlaczego trzeba myć ręce? <p>Zabawy związane z wzajemnym poznaniem się, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • witają się dzieci, których imię zaczyna się na a, • głoskujemy swoje imiona, • dzielimy je na sylaby, wypowiadamy całościowo. <p>Słuchamy melodii (z taśmy, albo śpiewanej przez nauczyciela czy dziecko).</p> <p>Zabawy ruchowe, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ustawiamy się w grupy, w których jest nas tyle samo, jest nas więcej niż w sąsiedniej grupie itp., bierzemy się za ręce, krzyżując je, tworzymy krąg, jedna osoba staje wewnątrz koła, • spacerujemy parami, trójkami, • skaczemy na prawej (lewej) nodze, biegamy. <p>Ćwiczenia prowokujące wypowiedzianie się i pisanie, np.:</p>	<p>Podręcznik <i>Badam i Opisuję</i> cz. 1., s. 3.</p> <p>Mydło i ręczniki jednorazowe. BiO, s.4.</p> <p>Wizytówki klasy. Materiały i przybory do malowania i wklejania.</p> <p>Nagranie magnetofonowe.</p>	<p>analizuje ilustrację, porównuje elementy,</p> <p>podejmuje działania związane z higieną, analizuje rysunki,</p> <p>posługuje się zwrotami określającymi relacje między osobami,</p> <p>przyzwyczajają się do działań związanych z utrzymaniem higieny,</p> <p>poznaje kolegów,</p> <p>stara się rozumieć polecenia,</p> <p>rozwija swoje umiejętności ruchowe,</p>
--	---	---

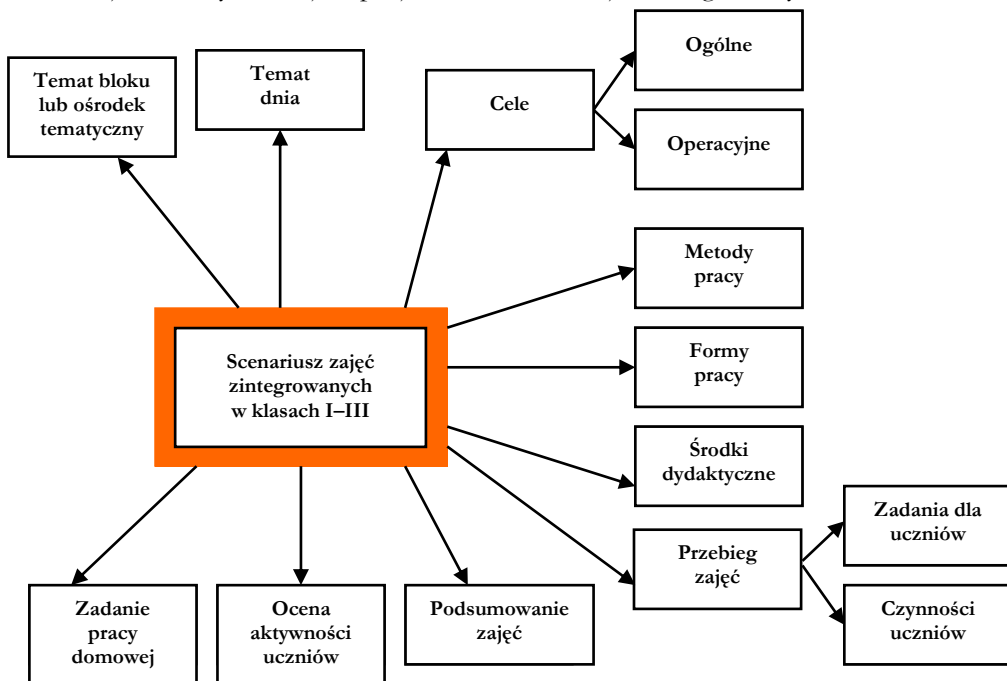
<ul style="list-style-type: none"> Kończymy zdania: Bawię się z..., Przedstawiamy się: Jestem..., Mam..., Stoję obok... Rysujemy w zeszyte szlaczek, np. utworzony z elementów literopodobnych. <p>Czytamy rozdz. 1 książki M. Jaworzczakowej pt. <i>Jacek, Wacek i Pankracek</i>. Rozmawiamy na jego temat.</p> <p>Żegnamy się, wychodzimy ze szkoły.</p>	<p>BiO, s.4.</p> <p>N.L., ćw. 1, 2, s.4.</p> <p>Egzemplarz lektury.</p>	<p>rozpoznaje panią i kilku kolegów,</p> <p>slucha i stara się zapamiętać treść.</p>
--	---	--

Zapis w dzienniku lekcyjnym:

Wzajemne poznawanie się (zabawy, swobodne wypowiedzanie się, analiza i synteza słuchowa imion). Określanie relacji między osobami i położenia przedmiotów z użyciem zwrotów: przed, za, obok, z prawej itp. Praktyczne porównywanie liczebności zbiorów bez przeliczania. Kształtowanie koordynacji wzrokowo-ruchowej (elementy literopodobne). Projektowanie prostej formy użytkowej z wykorzystaniem układu rytmicznego (wizytówka klasy). Ćwiczenia praktyczne dotyczące higieny spożywania posiłków oraz korzystania z toalety. Uważne słuchanie czytanego tekstu (M. Jaworzczakowa, *Jacek, Wacek i Pankracek*).

Przedstawiłam trzy przykłady – propozycje konstruowania scenariusza zajęć integralnych. Jest ich znacznie więcej. Scenariusze ulegają ciągłym zmianom. Należy pamiętać, że stopień dokładności scenariusza zależy od tego, przez kogo i w jakim celu został skonstruowany.

Poniżej schematycznie ujęto projekt scenariusza zajęć zintegrowanych w klasach I–III.

Schemat 1. Projekt scenariusza zajęć zintegrowanych w klasach I–III

C. WŁASNE PRZEMYŚLENIA I UWAGI DOTYCZĄCE STRUKTURY SCENARIUSZA ZAJĘĆ ZINTEGROWANYCH W KLASACH I–III

Szczególnie wysoko oceniam scenariusze w ujęciu E. Misiornej, która we właściwy sposób pod względem metodycznym skonstruowała ich pierwsze wzory. Uważam je za najbardziej przejrzyste i zrozumiałe.

Uczą one nauczycieli prawidłowego postępowania merytorycznego w toku ich projektowania.

NAUCZYCIELU – PAMIĘTAJ!

Po pierwsze:

Temat bloku i temat dnia planuj zgodnie z programem nauczania. Temat bloku możesz realizować kilka dni w tygodniu, natomiast temat dnia odnosi się tylko do zajęć realizowanych w ciągu jednego dnia.

Po drugie:

Dokonuj prawidłowej operacjonalizacji, czyli uszczegółowienia celów, tj. sformułuj cele ogólne, ustal sytuacje odniesienia, sporządź test sytuacji odniesienia, sformułuj operacyjne cele kształcenia. Przemyśl dobór celów ogólnych i operacyjnych, uwzględniając obszary edukacyjne. Przy sformułowaniu celów pamiętaj o wszystkich obszarach edukacji, które wystąpiły w danym dniu zajęć zintegrowanych.

Operacjonalizacja celów polega na ich przedstawieniu w postaci konkretnych efektów czy także rezultatów nauczania i uczenia się.

Cele operacyjne informują o tym, co po skończonych zajęciach w ciągu jednego dnia dzieci powinny umieć, znać, wiedzieć czy też opanować.

Przykład I

Klasa I

Temat bloku: Zima wokół nas.

Temat dnia: Zabawy na śniegu i lodzie.

Cele ogólne:

1. Rozwijanie umiejętności wypowiedzania się na temat zabaw zimowych oraz utrwalenie zasad pisowni spółgłosek miękkich. Pisownia wyrazów wielką literą.
2. Układanie i rozwiązywanie zadań tekstowych z wykorzystaniem równań.
3. Rozwijanie umiejętności dobierania odpowiednich materiałów i narzędzi do pracy.
4. Rozwijanie sprawności motorycznej podczas zabaw na śniegu.
5. Kształtowanie nawyku wybierania bezpiecznych miejsc do zabaw zimowych.

Cele operacyjne (szczegółowe):

Uczeń:

- wymienia charakterystyczne cechy zimowej pogody;
- swobodnie wypowiada się na temat treści wiersza, ilustracji oraz własnych przeżyć;
- układa zdania z rozsypanki sylabowej i wyrazowej;
- zna zasadę zmiękczenia głosek za pomocą samogłoski „i” oraz znaku diakrytycznego;
- pisze imiona wielką literą;
- rozwija zręczność, orientację, siłę podczas zabaw na śniegu;
- zgodnie i bezpiecznie bawi się w grupie;
- rozumie potrzebę zabaw na świeżym powietrzu dla zdrowia i dobrego samopoczucia;
- potrafi za pomocą ruchu, gestu, mimiki wyrazić własne odczucia;

- rozwiązuje zadania tekstowe za pomocą równań;
- posługuje się stemplem.

Klasa II

Temat bloku: W świątecznym nastroju.

Temat dnia: Oczekiwany gość.

Cele ogólne:

1. Doskonalenie umiejętności swobodnego wypowiedzania się na określony temat.
2. Wzbogacanie wiadomości na temat postaci świętego Mikołaja oraz wdrażanie do dłuższych i poprawnych wypowiedzi. Przypomnienie wiadomości o częściach mowy.
3. Kształtowanie umiejętności czytania ze zrozumieniem.
4. Doskonalenie techniki kształtnego i bezbłędnego pisania.
5. Wdrażanie do samodzielnego rozwiązywania zadań tekstowych i doskonalenie rachunku pamięciowego.
6. Wyrabianie nawyku wykorzystywania własnych pomysłów przy wykonywaniu prac plastycznych.
7. Doskonalenie umiejętności zapamiętywania tekstu piosenki.

Cele operacyjne (szczegółowe):

Uczeń:

- wypowie się w kilku zdaniach na temat radosnych dni związanych z miesiącem grudniem;
- odgadnie hasło nawiązujące do tematu zajęć;
- uważnie wysłucha *Opowieści o Świętym Mikołaju* i odpowie na pytania związane z tekstem;
- uporządkuje kolejność zdarzeń na podstawie historyjki obrazkowej;
- samodzielnie rozwiąże krzyżówkę;
- utrwali wiadomości o przymiotniku, poda kilka przymiotników określających cechy św. Mikołaja i poprawnie je napisze;
- poprawnie rozwiąże zadania tekstowe;
- rozpozna liczby parzyste;
- zapamięta tekst i melodię piosenki, pt.: „Przyjdź do nas Mikołaju”;
- starannie pomaluje farbami but na prezenty i estetycznie go ozdobi.

Klasa III

Temat bloku: Zimowy świat.

Temat dnia: Obserwujemy zmiany zachodzące w przyrodzie.

Cele ogólne:

1. Rozwijanie umiejętności dłuższych wypowiedzi na określony temat.
2. Wzbogacenie słownictwa o tematyce zimowej.
3. Doskonalenie umiejętności dodawania sposobem pisemnym w zakresie 1000.
4. Kształtowanie umiejętności korzystania ze zdobytej wiedzy w różnych formach ekspresyjnych.

Cele operacyjne (szczegółowe):

Uczeń:

- ułoży zadania z rozsypanki wyrazowej;
- wyróżni cechy charakterystyczne zimy na podstawie piosenki pt.: „Zamieć”;

- zastosuje zasady dodawania sposobem pisemnym;
- przedstawi w sposób plastyczny cechy krajobrazu zimowego;
- dobierze właściwy strój do zimowej pory roku.

Po trzecie:

Zastanów się nad metodą nauczania, którą zastosujesz w pracy dydaktyczno-wychowawczej z dziećmi. Współcześnie kładzie się nacisk na twórczą aktywność dziecka, a więc priorytetem są metody aktywizujące-twórcze. Ucz dziecko tworzyć, odkrywać, działać, manipulować, ale w połączeniu z innymi metodami, tj. oglądową, słowną oraz klasyczną metodą problemową, która jest korzystna, gdyż ogranicza przyswajanie gotowych, encyklopedycznych treści na rzecz własnego dochodzenia do wniosków i uogólnień poprzez rozwiązywanie problemów.

Mobilizuj uczniów do wypowiedzania się pełnym zdaniem a nie wyrazowo. Nie rozwija się w ten sposób zasobu słownikowego dziecka, wręcz odwrotnie – zostaje on zahamowany. Stosuj: pokaz, wycieczki, gry, zabawy, trening twórczości, inscenizację, dramę, burzę mózgow, giełdę pomysłów i inne.

Po czwarte:

Na zajęciach zintegrowanych w klasach I–III różnicuj dobór form organizacyjnych pracy z dziećmi, stosując je na przemian: indywidualną, grupową i zbiorową. Umożliwia to nie tylko zharmonizowanie treści i metod z formami, ale pozwala na urozmaicenie czynności uczenia się. Uwzględniaj indywidualizację w nauczaniu oraz zasadę stopniowania trudności. Dzieliąc klasę na grupy, pamiętaj o 3 poziomach, uwzględniając zasadę stopniowania trudności.

I poziom: dzieci bardzo zdolne i zdolne.

II poziom: dzieci przeciętne.

III poziom: dzieci słabe, z fragmentarycznymi deficytami, o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Indywidualne podejście do uczniów jest jednym z ważnych czynników warunkujących pomyślne osiągnięcia i efekty w nauce.

Po piąte:

Systematycznie i racjonalnie wykorzystuj bogactwo i różnorodność środków dydaktycznych w nauczaniu zintegrowanym. Ograniczaj „książkowe” przekazywanie wiedzy na rzecz poznania i bezpośredniego kontaktu dziecka z rzeczywistością. Weź sobie do serca słowa czeskiego pedagoga, ojca metodyki nauczania początkowego na świecie z XVII wieku J. A. Komeńskiego zaczerpnięte z dzieła *Wielka dydaktyka*, s. 130: „Nie z książek czerpać mądrość, ale z nieba, z ziemi, z dębów i buków, to jest znać i badać rzeczy same, a nie wyłącznie cudze spostrzeżenia i świadectwa o rzeczach”.

Wielość i atrakcyjność wykorzystywanych przez nauczyciela środków dydaktycznych w tym również środków technologii informacyjnej wpływa na dobór metod, form i sposobu realizacji procesu edukacyjnego w klasach I–III.

Wymieniając w scenariuszu zajęć rodzaje środków dydaktycznych, należy wykluczyć w ich zestawie podręczniki szkolne.

Po szóste:

W sposób prawidłowy zapisuj temat zajęć zintegrowanych do dziennika, uwzględniając treści dziedzin edukacyjnych, zrealizowanych w toku zajęć, np. swobodne wypowiedzi na temat radosnych dni w miesiącu grudniu. Rozszyfrowanie hasła nawiązującego do tematu

zająć. Uważne słuchanie *Opowieści o Świętym Mikołaju*. Wyszukiwanie i głośne czytanie fragmentów tekstu wskazanych przez nauczyciela. Ustalanie kolejności zdarzeń. Rozwiązywanie zadań tekstowych z wykorzystaniem dodawania i odejmowania. Nauka piosenki pt. „Przyjdź do nas Mikołaju”. Wykonanie buta na prezenty – malowanie farbami i ozdabianie.

Po siódme:

Przemyśl tok i przebieg zajęć. Przygotuj się od strony rzeczowej i merytorycznej do ich przeprowadzenia.

Po ósme:

Podsumuj zajęcia, postaw pytania problemowe dzieciom, uwzględniając te obszary edukacyjne, które wystąpiły w trakcie zajęć i których treści zostały zrealizowane, np.: (Klasa III, Temat bloku: W świątecznym nastroju, Temat dnia: Oczekiwany gość)

1. Jakiego gościa oczekują dzieci w grudniu?
2. Opisz wygląd św. Mikołaja?
3. W jaki sposób bohater *Opowieści o Świętym Mikołaju* rozdawał prezenty?
4. Jakie liczby rozpoznałeś w czasie rozwiązywania zadań tekstowych?
5. Podaj tytuł piosenki, której uczyłeś się dzisiaj.
6. Wybierz spośród podanych technik plastycznych te (nauczyciel pisze na tablicy), które zastosowałeś na dzisiejszych zajęciach: **rysowanie, wydzieranie, lepienie, malowanie, wycinanie.**

Po dziewiąte:

Oceniaj na bieżąco (w trakcie zajęć i po ich zakończeniu) aktywność dziecka i jego osiągnięcia edukacyjne, tj. opanowanie określonych wiadomości i umiejętności. Motywuj ucznia do dalszej pracy. Dostarczaj rodzicom i opiekunom rzetelnych informacji na temat jego postępów w nauce. Dostrzegaj wysiłek dziecka, umacniaj w nim wiarę we własne siły. Przygotuj go do samooceny i samokontroli. Nie stawiaj jedynek. Wytlumacz, doradź, pomóż, wspomagaj. Dziecko uczy się nie dla stopnia – ale dla wiedzy. Stosuj różnorodne i ciekawe formy oceny opisowej, np.: list do ucznia, charakterystykę ucznia, komentarz, list do rodziców i inne.

PRZYKŁADOWE FORMY OCENIANIA UCZNIÓW W KLASACH I–III

I. List do ucznia

Maciusiu!

Na pewno nie bałeś się iść do szkoły.

Świetnie czujesz się w klasie, jesteś śmiałym, ruchliwym chłopcem. Niestety Twoje wyniki w nauce nie są najlepsze. Szczególnie dotyczy to edukacji polonistycznej i matematycznej. Od początku Twój zeszyt budzi wiele zastrzeżeń. Pisałeś niestarannie, często nie odrabiałeś prac domowych, a skutkiem tego wszystkie dyktanda piszesz bardzo słabo. Tak samo jest na zajęciach matematycznych. Nie uważasz, nie wykonujesz poleceń wychowawcy. Trudno się dziwić, że na klasówkach nie radzisz sobie. Jeżeli jesteś wezwany do odpowiedzi musisz najpierw zastanowić się, a później dać odpowiedź. Ty nigdy tego nie robisz. Bez namysłu „strzelasz”, co Ci przyjdzie do głowy. Nieładnie też, że ciągle skarżysz, a przecież sam nie należysz do najgrzeczniejszych chłopców. Cieszę się, że ostatnio zaczęłeś ładniej pisać, dobrze też odpowiadasz na lekcji j. angielskiego. Postaraj się więcej nad sobą pracować. Sprawiasz tym wiele radości i rodzicom i sobie.

Życzę Ci udanych, pogodnych ferii zimowych

Wychowawczyni

II.

**ARKUSZ OCENY OPISOWEJ UCZNIĄ GRUPY MONTESSORI
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 27 W LUBLINIE**

Imię i nazwisko .....

Grupa .....

Rok szk. .... Semestr .....

	Elementy obserwacji pedagogicznej	Poziom osiągnięć					Stopień wyniku				
		Doskonali	Satysfakcjonujący	Przeciętny	Słaby	Niezadowolający	Maksymalny	Bardzo duży	Przeciętny	Niewielki	Minimalny
Dojrzałość szkolna	Respektowanie zadań dot. Zachowania w szkole										
	Poszanowanie własności										
	Przygotowanie zajęć										
	Punktualność										
	Samodzielność w działaniu										
	Motywacja zadaniowa										
	Wyrwalność w pracy										
	Koncentracja na czynności										
Edukacja polonistyczna	Swobodne wypowiedzanie się										
	Opowiadanie przeczytanego tekstu										
	Czytanie nowego tekstu										
	Czytanie znanego tekstu										
	Ciche czytanie ze zrozumieniem										
	Technika pisania										
	Poprawność pisania (ortografia)										
	Pisanie ze słuchu										
Edukacja matematyczna	Zapamiętywanie treści słownych										
	Elementy wiedzy o słowniku										
	Rozumienie pojęć matematycznych										
	Liczenie w zakresie 100 + -										
	Mnożenie i dzielenie w zakresie 100										
	Rozwiązywanie zadań tekstowych										
	Rozwiązywanie równań										
Kosmiczna edukacja	Samodzielność w rozwiązywaniu problemów matematycznych										
	Rozumienie poleceń										
	Zasób wiadomości										
Edukacja fizyczna	Aktywność poznawcza										
	Umiejętność obserwowania środowiska										
	Ćwiczenia praktycznego życia i dobrych manier										
	Sprawność ruchowa										
	Koordinacja wzrokowo-ruchowa										
Przedmioty artystyczne	Motywacja do zajęć ruchowych										
	Troska o zdrowie i bezpieczeństwo										
	Troska o wygląd zewnętrzny										
	Aktywność twórcza										
	Staranność i dokładność wykonania prac										
Posługiwanie się przyborami											
Odtwarzanie i tworzenie muzyki											
Odbieranie sztuki											

Zachowanie: .....

Wychowawca: .....

ARKUSZ OCENY OPISOWEJ UCZNIĄ KLASY M1
SZKOŁA PODSTAWOWA NR 27 W LUBLINIE

Imię i nazwisko .....
Klasa .....
Rok szk. .... Semestr .....

	Elementy obserwacji pedagogicznej	Poziom osiągnięć					Stopień wysiłku					
		Doskonały	Satysfakcjonujący	Przeciętny	Słaby	Niezadowolający	Maksymalny	Bardzo duży	Duży	Przeciętny	Niewielki	Minimalny
Dojrzałość szkolna	Respektowanie wymagań dotyczących zachowania w szkole											
	Poszanowanie własności											
	Przygotowanie do lekcji											
	Punktualność											
	Samodzielność w działaniu											
	Motywacja zadaniowa											
	Wytrwałość w pracy											
Edukacja polonistyczna	Koncentracja na czynności											
	Wypowiadanie się											
	Czytanie nowego tekstu											
	Czytanie znanego tekstu											
	Technika pisania											
	Pisanie z pamięci											
	Zapamiętywanie treści słownych											
	Słuchanie ze zrozumieniem											
Edukacja matematyczna	Elementy wiedzy o życiu											
	Pisanie ze słuchu											
	Rozumienie pojęć matematycznych											
	Liczenie w zakresie 100											
	Rozwiązywanie zadań tekstowych											
	Określanie stosunków: - przestrzennych - wielkościowych											
Edukacja środowiskowa	Samodzielność w rozwiązywaniu problemów matematycznych											
	Rozumienie poleceń											
	Zasób wiadomości											
	Aktywność poznawcza											
Edukacja zdrowotna	Umiejętność obserwowania środowiska											
	Kosmiczna edukacja											
	Sprawność ruchowa											
	Koordinacja wzrokowo-ruchowa											
	Motywacja do zajęć ruchowych											
	Troska o zdrowie i bezpieczeństwo											
Edukacja artystyczna	Troska o wygląd zewnętrzny											
	Ćwiczenia praktycznego życia											
	Aktywność twórcza											
	Staranność i dokładność wykonania prac											
	Posługiwanie się przybarami											
	Odtwarzanie i tworzenie muzyki											
	Odbieranie sztuki											

Zachowanie: .....

Dni nieobecne: .....

W tym usprawiedliwione: .....

Wychowawca: .....

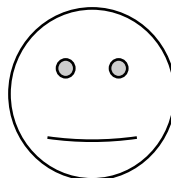
III. Karty pracy ucznia, symbole osiągnięć, informacje dla rodziców

Sukcesy i niepowodzenia ucznia zaznacza się w kartach pracy ucznia, które gromadzone są w teczce i stanowią swoisty jego dzienniczek.

Za pracę i postępy w nauce oraz zachowanie może on otrzymać następujące buźki.

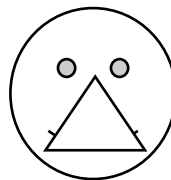
1

2

3

4

1. jestem bardzo zadowolona
2. jestem średnio zadowolona
3. jest mi smutno
4. prawie płaczę

W zeszytach przedmiotowych wpisywane są informacje dla rodziców, które mobilizują uczniów do „rozliczenia się z zaleceń”, aby następnym razem były one miłsze i przyjemniejsze, np.:

1. – Stać Cię na kształtniejsze pismo.
– Już lepiej. Ćwicz nadal wytrwale.
– Gratuluję sukcesu. Widzę, że wytrwałeś.
2. – Poćwicz czytanie! Czytaj głośno mamie. Już ładniej czytasz.
– Widzę, że ćwiczysz. Gratuluję.
– Czytasz bardzo ładnie!
3. – Staraj się pomóc koledze.
– Cieszę się, że pomogłeś Jackowi.
– Twoja postawa wobec koleżanki była wspaniała.
– Gratuluję.

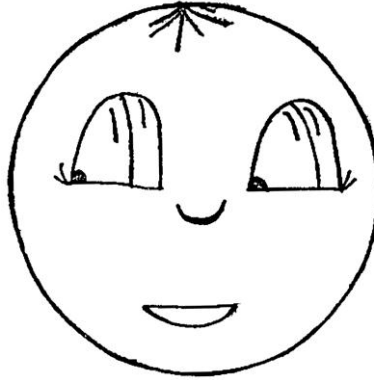
Okazuje się, że te uwagi skutkują i mobilizują uczniów. Dzieci starają się otrzymać buźki uśmiechnięte, a w zeszytach miłe i przyjemne uwagi. Ta forma oceny jest bliższa psychice małego dziecka. Dziecko nie kojarzy szkoły wyłącznie ze stopniami i świadectwem, ale bardziej z radością tworzenia. Drogą prowadzącą do sukcesu jest szczodry uśmiech Pani, uwidoczniiony na buźce i zdobywany nie tylko poprzez uczniów wzorowych, piątkowych. Forma tej oceny traktowana jest przez dzieci jako zabawa, nie powoduje stresów i zazdrości. Uczniowie klasy I otrzymują zwykle świadectwo z wykreśloną oceną z zachowania oraz z wykreśloną ogólną oceną z obszarów edukacji z adnotacją o promowaniu.

Do świadectwa zwykłego zostaje dopięta kartka tego samego formatu z narysowaną buźką i oceną opisową. Druga taka kartka wpięta zostaje do arkusza ocen.

M A C I E K   K O W A L S K I

Doskonale liczysz i kalkulujesz, bardzo ładnie czytasz, ale niezbyt kształtnie piszesz.
Warto poćwiczyć.

Bądź wytrwały. Jesteś prawdomówny i koleżeński, przejawiasz inicjatywę w organizowaniu zabaw.

Myślę, że znajdziesz się w grupie wzorowych uczniów klasy drugiej.

Po dziesiąte:

Zadawaj atrakcyjną pracę domową dziecku w formie ciekawych ćwiczeń, rozsypanek, rebusów, krzyżówek, lamigłówek, drzewek matematycznych i innych. Ma to być zabawa, relaks i przyjemność.

Zwracaj uwagę na to, że podstawową formą działalności dziecka w klasach I–III jest nauka poprzez zabawę. Weekendy dni wolne od zajęć, ferie zimowe przeznacz na odpoczynek.

Jolanta Karbowniczek

